ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СЕЛСКО СТОПАНСТВО

8900 Нова Загора, ул. „Цар Освободител“ № 67

тел. 0457/6 27 57 | www.pgss-nz.com | e-mail: info-2000306@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....

/Лиляна Стоянова – директор на ПГСС – Нова Загора/

Заповед № РД 07-424-1./22.10.2026 г.

ЕДИННИ УЧИЛИЩНИ ПРАВИЛА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАИ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ СРЕД УЧЕНИЦИТЕ В ПГСС -НОВА ЗАГОРА

учебна 2026-2027 година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Настоящите правила уреждат организацията, отговорностите и последователността на действията на ПГСС – Нова Загора при превенция, установяване, докладване, регистриране и проследяване на случаи на насилие и тормоз между ученици, както и при инциденти, засягащи ученици от страна на възрастни.

2. Правилата се прилагат от всички педагогически специалисти, непедагогическия персонал, ръководството и Координационния съвет. Те допълват, а не заменят действащите нормативни актове, училищния правилник, училищната политика за сигурна среда и утвърдения от МОН Механизъм за противодействие на тормоза и насилието.

3. Прилагането им се основава на най-добрия интерес на детето, зачитането на достойнството, недискриминацията, своевременната реакция, пропорционалността на мерките, поверителността и сътрудничеството с родителите и компетентните институции.

4. Нито една процедура по вътрешно изясняване не трябва да забавя оказването на спешна помощ или подаването на задължителен сигнал до компетентен орган.

II. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ И ПРИНЦИПИ

1. Насилие

Насилие е поведение, действие или бездействие, което причинява или създава реален риск от физическа, психическа, емоционална или друга вреда. То може да бъде физическо, психическо/емоционално, сексуално, вербално, основано на дискриминация или осъществявано чрез дигитални средства.

2. Тормоз

Тормозът е форма на агресивно поведение, проявяваща се чрез нежелани действия, обиди, унижаване, заплахи, изолиране, разпространяване на слухове или друго посегателство, обикновено повтарящо се във времето и свързано с неравновесие на силите, при което засегнатият ученик трудно може да се защити. Единичен тежък инцидент може да представлява насилие и изисква реакция, дори да не отговаря на всички белези на тормоз.

3. Конфликт и агресивна проява

Конфликтът е несъгласие между страни, които имат относително равни възможности да изразят позицията си. Агресивната проява може да бъде единична. При оценката се вземат предвид конкретните действия, честотата, въздействието, съотношението на силите и безопасността, а не само определението, дадено от участниците.

4. Кибертормоз

Кибертормозът включва тормоз чрез социални мрежи, чатове, игри, електронна поща, платформи за споделяне и други цифрови канали, включително публикуване или разпространяване на унизително съдържание, заплахи, фалшиви профили, изключване от онлайн групи и разпространение на лични данни или изображения без съгласие.

5. Водещи принципи

- Безопасността и незабавната защита на засегнатия ученик са приоритет.
- Сигналите се приемат сериозно, без обвиняване, засрамване или предварително заключение за вина.
- Не се допуска ответно поведение срещу подал сигнал, свидетел или потърсил помощ ученик.
- Информацията се споделя само с лицата, които имат служебна необходимост да я знаят.
- Мерките са съобразени с възрастта, потребностите, тежестта на случая и приложимите правила.
- Училището не обещава абсолютна тайна, когато е необходимо да се предприемат действия за защита.

III. ПРЕВЕНЦИЯ

1. Координационният съвет планира годишни дейности за превенция, оценка на училищния климат и проследяване на резултатите. При планирането се използват анонимни анкети, наблюдения, данни за регистрирани случаи и предложения от ученици, родители и служители.

2. В началото на учебната година класните ръководители запознават учениците с правилата за уважително общуване, каналите за подаване на сигнал и действията при инцидент.

Класът формулира ясни правила за поведение и ги поставя на достъпно място.

3. Превантивните дейности могат да включват класови дискусии, часове на класа, ролеви ситуации, обучение за емоционална грамотност, ненасилствено общуване, разрешаване на конфликти, безопасно използване на интернет и разпознаване на манипулация и онлайн риск.

4. Училището насърчава сътрудничеството, включването на учениците, взаимопомощта и активната позиция на свидетелите. Свидетелите се насърчават да потърсят възрастен, без да се поставят в опасност.

5. Родителите се информират за училищните правила, начините за подаване на сигнал и възможностите за подкрепа. При необходимост се организират срещи и обучения за родители.

6. В началото и в края на учебната година се извършва оценка на средата по методика, определена от Координационния съвет. Резултатите се обобщават без идентифициращи данни и се използват за планиране на мерки.

IV. ОТГОВОРНОСТИ

1. Директор

- Организира прилагането на правилата и осигурява запознаването на персонала с тях.
- Определя със заповед състава и задачите на Координационния съвет.
- Разпорежда действия при сериозни случаи, осигурява необходимото документиране и взаимодействие с компетентните органи.
- Следи мерките да са законосъобразни, пропорционални и насочени към безопасността и подкрепата.
- Осигурява периодичен преглед на правилата и докладване пред Педагогическия съвет.

2. Координационен съвет

- Планира, координира и проследява училищните дейности за превенция и интервенция.
- Подпомага оценката на риска и избора на подходящи мерки при случаи от по-висока степен на сериозност.
- Поддържа Дневник за регистриране на случаите на тормоз и съпътстващата документация съгласно установения ред.
- Предлага индивидуални планове за подкрепа и наблюдение и координира взаимодействието със специалисти и външни служби.
- Обобщава данните периодично и предлага подобрения, като пази личните данни и поверителността.

3. Класен ръководител

- Запознава учениците и родителите с правилата и каналите за сигнализиране.
- Реагира своевременно, изслушва учениците без внушаващи въпроси и уведомява ръководството според тежестта на случая.
- Прилага педагогически мерки и подкрепа в рамките на компетентността си и документира случаите съгласно настоящите правила.
- Поддържа контакт с родителите на засегнатите ученици, като спазва поверителността и не разкрива ненужни данни за други деца.
- Проследява изпълнението на договорените мерки и докладва при повторение или влошаване.

4. Всички учители и дежурни учители

- Намесват се незабавно и безопасно, за да прекратят наблюдавано насилие или тормоз.
- Не оставят учениците в ситуация на непосредствен риск и търсят съдействие при необходимост.
- Съобщават незабавно на директора/заместник-директора или класния ръководител за всеки сигнал или съмнение.

- Не провеждат публично разпитване, не принуждават учениците да се помиряват и не омаловажават случилото се.

5. Непедагогически персонал

Служителите полагат грижи за безопасността в поверените им помещения и пространства, съобщават незабавно за инциденти и следват указанията за защита на учениците. Те не провеждат самостоятелно разследване и не разпространяват информация.

6. Ученици и родители

Учениците се насърчават да съобщават за собствено преживяване или за ситуация, на която са свидетели. Родителите подават сигнали своевременно, предоставят наличната информация и съдействат за изпълнение на договорените мерки. Отговорността за прекратяване и управление на случая остава на училището и компетентните институции.

V. ПОДАВАНЕ И ПРИЕМАНЕ НА СИГНАЛ

1. Сигнал може да бъде подаден устно или писмено от ученик, родител, служител или друго лице до класен ръководител, учител, дежурен учител, заместник-директор или директор. При кибертормоз сигналът може да включва линк, екранна снимка или друга налична информация.

2. Всеки служител, получил сигнал или станал свидетел на инцидент, предприема действия за безопасност и незабавно уведомява компетентното лице в училището. При непосредствена опасност се търси спешна помощ на телефон 112.

3. При приемане на сигнал служителят записва, доколкото е възможно: дата, час и място; какво е съобщено или наблюдавано; кои лица са засегнати и кои са свидетели; има ли нараняване, заплаха или продължаващ риск; какви незабавни действия са предприети.

4. Ученикът се изслушва спокойно и насаме, когато това е безопасно и подходящо. Използват се отворени въпроси; избягват се обвиняване, натиск за повторно разказване и обещания за пълна тайна.

5. Сигналът се приема и разглежда дори когато подателят желае да остане анонимен, доколкото наличната информация позволява проверка и предприемане на мерки.

VI. НЕЗАБАВНИ ДЕЙСТВИЯ ПРИ ИНЦИДЕНТ

1. Прекратяване на поведението по безопасен начин и осигуряване на физическо разделяне на участниците, ако е необходимо.
2. Проверка за нараняване или непосредствена опасност; оказване на първа помощ в рамките на компетентността и повикване на 112 при спешност.
3. Осигуряване на спокойно и защитено място за засегнатия ученик и определяне на възрастен, към когото той може да се обърне.
4. Уведомяване на директора/заместник-директора и класния ръководител; уведомяване на родителите според случая и без да се създава допълнителен риск за детето.
5. Отделни разговори с участниците и свидетелите, когато е уместно, без публично изясняване и без принудителна среща лице в лице.
6. Оценка дали са необходими медицинска помощ, психологическа/педагогическа подкрепа, сигнал до компетентен орган или други защитни мерки.

VII. ОЦЕНКА НА СЛУЧАЯ И НИВА НА РЕАКЦИЯ

Определянето на нивото се извършва според действащия Механизъм на МОН и конкретните обстоятелства. Важни са тежестта на поведението, повторяемостта, неравновесието на силите, последиците, рискът от повторение и наличието на заплаха за живота или здравето. При съмнение се избира по-защитен подход и се търси съдействие от директора и Координационния съвет.

Ниво I – единична проява с ниска степен на риск

Примери могат да бъдат единични обидни думи, подигравка или спор без сериозни последици, когато няма данни за системност или съществено неравновесие на силите. Класният ръководител/учителят прекратява поведението, разговаря с учениците, информира родителите при необходимост, договаря конкретни очаквания и проследява поведението. При повторение, ескалация или данни за тормоз случаят се преразглежда и се преминава към по-високо ниво.

Документиране: съгласно училищния ред и Механизма на МОН. Липсата на вписване в дневника за тормоз не отменя задължението да се предприемат действия и да се пази необходимата информация, когато това се изисква.

Ниво II – повтарящи се прояви или случай със значими последици

Класният ръководител уведомява директора и Координационния съвет. Извършва се оценка на риска, регистрира се случаят в Дневника за тормоз и се определят отговорни лица, срокове и мерки. Включват се родителите, когато това е безопасно и уместно, и се осигурява консултация със специалист. При данни за престъпление, насилие, злоупотреба или риск за дете се уведомяват компетентните органи съгласно закона.

Ниво III – тежко насилие, сериозна заплаха или непосредствен риск

Незабавно се осигурява безопасност и се уведомява директорът. При спешност се звъни на 112. Подават се сигнали до компетентните органи, включително органите за закрила на детето и/или полицията, когато законът и обстоятелствата го изискват. Училището не отлага външното уведомяване до приключване на вътрешната проверка. Координационният съвет подпомага оценката на потребностите, плана за защита и последващата подкрепа.

Към тежките случаи се подхожда особено внимателно при сексуално насилие или тормоз, заплахи с оръжие, тежки телесни увреждания, изнудване, преследване, разпространение на интимни изображения, достоверни заплахи за самонараняване/самоубийство или риск за живота. Не се допуска училищно посредничество да замества действията на компетентните органи.

VIII. КИБЕРТОРМОЗ И ДИГИТАЛНА БЕЗОПАСНОСТ

1. Училището разглежда сигнали за кибертормоз, когато засягат безопасността, достойнството или училищното участие на учениците, включително когато действието е извършено извън училище, но има отражение върху училищната среда.

2. На засегнатия ученик се препоръчва да не влиза в спор с извършителя, да запази доказателствата и да блокира/докладва профила, когато това е безопасно. Не се препоръчва препращане на унизително или интимно съдържание.

3. Достъпът до доказателствата се ограничава до лицата, които работят по случая. Съдържание не се копира или разпространява извън необходимото за защита и законосъобразно докладване. При

интимни изображения на непълнолетни не се изисква от учениците да ги препращат на служители; търси се незабавно съдействие от компетентните органи.

4. При онлайн заплахи, изнудване, публикуване на лични данни, сексуална експлоатация или други тежки прояви се извършва незабавна оценка на риска и се уведомяват компетентните органи.

IX. ДОКУМЕНТИРАНЕ И ЗАЩИТА НА ИНФОРМАЦИЯТА

1. Случаите се документират съобразно нивото и приложимия Механизъм на МОН. Записът следва да е фактически, конкретен и без обидни квалификации или недоказани заключения.

2. Документацията може да съдържа: дата и място; описание на поведението; участници и свидетели; източник на сигнала; предприети незабавни действия; оценка на риска; уведомени лица/институции; план за подкрепа; отговорници и срокове; резултати от проследяването.

3. Достъпът до дневника и материалите се предоставя само на упълномощени лица. Документите се съхраняват на защитено място и за сроковете, определени от приложимите правила за архивиране и защита на личните данни.

4. При обобщаване и представяне на резултати пред Педагогическия съвет, Обществения съвет или други заинтересовани страни се използват обобщени данни, които не позволяват идентифициране на учениците, освен когато разкриването е законосъобразно и необходимо.

X. ПОДКРЕПА, МЕРКИ И ПРОСЛЕДЯВАНЕ

1. За всеки случай от по-високо ниво се определя план за действие, който посочва конкретните цели, мерки, отговорни лица, срокове и начин за оценка на резултата.

2. Подкрепата за засегнатия ученик може да включва регулярни срещи с доверен възрастен, консултация с психолог/педагогически съветник или външен специалист, мерки за безопасност в междучасията и онлайн средата, подкрепа за връщане към нормално участие в учебния процес и контакт с родителите.

3. Работата с ученика, чието поведение е причинило вреда, включва ясни граници, възможност за поемане на отговорност, обучение в умения за саморегулация и общуване и други подходящи педагогически мерки. Дисциплинарни мерки се налагат единствено по предвидения в закона ред.

4. Възстановителни разговори или медиация се използват само когато са подходящи и безопасни, при доброволно участие и без натиск върху пострадалия. Те не са подходящ заместител на защитните действия при сериозно насилие или значително неравновесие на силите.

5. Определеното отговорно лице проследява случая в предварително определени срокове, проверява дали поведението е прекратено и дали има ответни действия. При повторение или влошаване мерките се преразглеждат и нивото на реакция се повишава.

XI. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С РОДИТЕЛИ И ВЪНШНИ ИНСТИТУЦИИ

1. Родителите на засегнатите ученици се информират своевременно, доколкото това не противоречи на интереса и безопасността на детето и на законовите изисквания. Информацията за други ученици се ограничава до необходимото.

2. При необходимост училището взаимодейства с отдел „Закрила на детето“, МВР, здравни специалисти, социални услуги, общината, местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и други компетентни структури.

3. Подаването на сигнал до компетентен орган се извършва своевременно, когато има законово основание или задължение. Вътрешните училищни процедури не могат да ограничават правото на ученик или родител да потърси помощ от компетентна институция.

4. При конфликт на интереси или когато родител/настойник може да представлява риск за детето, училището търси указания от компетентните органи, преди да го уведоми по начин, който би могъл да изложи детето на опасност.

XII. ОБУЧЕНИЕ, МОНИТОРИНГ И АКТУАЛИЗАЦИЯ

1. Директорът организира запознаване на персонала с правилата при постъпване на работа и при всяка актуализация. При възможност се провеждат периодични обучения и практически упражнения.

2. Координационният съвет преглежда най-малко веднъж годишно данните за сигналите, предприетите мерки, повторяемостта и обратната връзка, без да допуска стигматизиране на ученици.

3. Правилата се преразглеждат при промяна в нормативната уредба, при установени слабости в процедурите или след тежък случай, който налага подобряване на училищната практика.

4. Предложения за изменение могат да правят директорът, Координационният съвет, педагогическите специалисти, ученическите представители, родителите и Обществения съвет. Измененията се приемат и утвърждават по установения ред.

XIII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Настоящите правила се прилагат заедно с действащото законодателство, училищния правилник и Механизма на МОН за противодействие на тормоза и насилието.

2. При промяна в действаща нормативна разпоредба правилата се актуализират

3. Правилата се довеждат до знанието на персонала, учениците и родителите по подходящ начин.

4. Настоящите правила са приети на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 3 / 22.10.2026 г.